

Kom godt i gang med
**Medicingennemgang
i almen praksis**

Hvad er forskellen på medicinafstemning og medicin-gennemgang?

Hvilke lægemidler skal du være obs! på?

Hvordan finder du patienterne?

Hvordan gør du i praksis?

Hvordan kommer du i gang?

Hvilke patienter skal du prioritere?

Hvad med FMK?

Hvor får du hjælp?

Kom godt i gang med medicingennemgang

I denne folder finder du inspiration og hjælp til at komme godt i gang med medicingennemgang i almen praksis. Udgangspunktet er praktiske erfaringer fra flere lægepraksis.

Indholdsfortegnelse

Medicinafstemning og medicingennemgang	4
Medicingennemgang	5
Organisering i praksis – hvem gør hvad?	7
Hvordan finder du patienterne?	9
Prioriter patienter med det største behov!	11
Få mere hjælp til medicingennemgang.	14

Medicinafstemning og medicinggennemgang

Medicinafstemning er en procedure til at sikre et samlet og tidstro overblik over den medicin, som patienten reelt anvender sammenholdt med den medicin som er ordineret.

Medicingennemgang er en struktureret og kritisk gennemgang af patientens medicin med det formål at optimere den medicinske behandling.

Der skal tages stilling til, om der skal ske ændringer – fx om noget af medicinen skal seponeres – og ændringerne skal herefter gennemføres.

Medicinafstemning

Medicinafstemning er fx det der foregår, når et plejehjem sender en patients medicinliste til den praktiserende læge for at sikre, at plejehjemmets liste er i overensstemmelse med listen i lægens journalsystem.

Ofte mangler det fuldstændige overblik over, hvad patienten egentlig får af medicin. Man må derfor først foretage en medicinafstemning, før selve medicinggennemgangen kan udføres.

- **En vigtig del af det forberedende arbejde er at vide, hvilken medicin patienten reelt tager og i hvilken dosis – husk compliance**
- **Spørg patienten!**
- **Pårørende, hjemmesygeplejen og apoteket kan ofte være behjælpelige.**

Aftalte opgaver med praksispersonalet kan være medicinafstemning, hver gang der er tvivl om en patients medicinering. Personalet kan tage kontakt til patienten, hjemmesygeplejen eller andre relevante sundhedspersoner med henblik på at opnå enighed om medicinen eller afstemme medicinen med patienten før eller i forbindelse med en konsultation.

Det Fælles Medicinkort (FMK)

Introduktionen af FMK vil principielt gøre den manuelle medicinafstemning overflødig, så man kan gå direkte til medicinggennemgangen. Dog mangler oplysninger om fx håndkøbsmedicin.

Ved overgang til FMK er det en god ide at foretage både en medicinafstemning og en medicinggennemgang. I modsat fald ender FMK blot med at blive en samlet oversigt over den samme "forkerte" medicin, som tidligere fremgik af forskellige systemer.

Det vil kræve en løbende indsats at vedligeholde oplysningerne i medicinkortet fremover, men en hurtig og systematisk indsats fra starten gør arbejdet nemmere i det lange løb. Se mere på medicinkort.dk

Medicingennemgang

Ved medicingennemgang gennemgår lægen patientens opdaterede medicinliste og foretager relevante ændringer. Fx seponerer et præparat som giver bivirkninger eller erstatter det med et andet, ændrer dosis, ordinerer et nyt præparat eller følger op på patientens compliance.

IRF har udarbejdet en værktøjskasse med enkle redskaber til brug for medicinafstemning og medicingennemgang. Redskaberne er samlet på IRF's hjemmeside under punktet Medicingennemgang. Start fx med de 3, som er nævnt i boksen nedenfor.

IRF's værktøjskasse

Gå ind på irf.dk. Skriv "medicingennemgang" i søgefeltet. Så finder du:

- Skema til medicinafstemning og initial medicingennemgang
- Liste: Lægemedler hvor indikationen bør revurderes hos ældre
- Liste: Substitution af analoger med stort besparelsespotentiale.

Opfølgning, revurdering og seponering

I danske interventionsstudier af medicingennemgang gennemføres mindst 2 medicinændringer per patient. Seponering udgør den hyppigste intervention, hvilket indikerer, at der er et stort behov for løbende opfølgning og revurdering. Ikke sjældent fortaber den oprindelige indikation for et lægemiddel sig i det uvisse, og manglende stillingtagen til, om medicinen skal fortsætte eller seponeres, kan føre til, at medicinen fortsætter "for en sikkerheds skyld".

Konsekvensen kan blive, at patienten ender i polyfarmaci med en række lægemidler, som i bedste fald er nyttesløse og i værste fald skadelige. Brug huskereglens: De 5 F'er – 5 spørgsmål for hvert lægemiddel.

De 5 F'er for medicingennemgang

For - hvad?

For - meget?

For - lidt?

For - kert?

For - ever?

Anvend De 5 F'er sammen med listen: Lægemedler hvor indikationen bør revurderes hos ældre. Denne liste nævner præparater, hvor risici ved behandling af ældre ofte overstiger den mulige effekt, hvorfor der bør overvejes seponering eller skift til anden behandling, med mindre særlige forhold hos den enkelte patient taler imod.

Marianne Siersbæk,
praktiserende læge i
Nørresundby

"Ved medicingennemgang kan ændringer ikke altid gennemføres. Nogle patienter tåler ikke den anbefalede medicin og andre ønsker ikke at få den. Man må ende op med den mest hensigtsmæssige medicinering i forhold til patientens alder, tilstand og økonomi."

Medicingennemgang

Et vellykket seponeringsforsøg foregår i fælles forståelse med patienten og evt. plejepersonale eller pårørende. Det gælder ikke mindst lægemidler med virkning på centralnervesystemet såsom benzodiazepiner, antipsykotika eller opioidanalgetika.

Se mere på irf.dk, hvor du også kan finde andre nyttige redskaber såsom vejledning i skift mellem antidepressiva, dosisberegnere ved skift mellem opioider, skemaer til nedtrapning af benzodiazepiner mv. Interaktiondatabasen.dk og basislisten.dk kan også være nyttige.

Kom godt i gang

Det kan være svært at vide, hvor man skal begynde og ende med at få sat medicingennemgang i system i en travl hverdag.

Palle Mark Christensen,
Lægerne, Lærkevej i Otterup

***“Vi lavede en aftale med hjemmesygeplejen om at starte med at gennemgå 10 patienter. Hermed fik vi en fornemmelse af omfanget, processen og de typiske problemer, og så var vi bedre rustet til at finde ud af, hvordan vi efterfølgende kunne sætte det i system.*”**

Vi havde stor gavn af de to lister fra IRF, som vi brugte til at screene medicinlisten for lægemiddelrelaterede problemer.”

Det handler først og fremmest om at komme i gang og få en fornemmelse af opgavens art og omfang. Det kan du fx gøre ved at lave denne lille pilotøvelse.

1. Udvalg 5-10 patienter, som får mindst 6 lægemidler
2. Print skemaet og de to lister fra IRF's værktøjskasse (se side 5)
3. Medicinafstem lægehusets medicinkort med mindst en anden kilde (fx den elektroniske medicinprofil, hjemmesygeplejens medicinkort eller epikrise). Noter uoverensstemmelser på skemaet, og hvordan de bliver afklaret. Fx kontakt til hjemmesygeplejen, patienten mv.
4. Medicingennemgang: Sammenhold nu lægehusets afstemte medicinkort med de to lister fra IRF. Får patienten medicin, som er på IRF's lister? Noter hvilke på skemaet
5. Beskriv kort de fundne problemer og mulige løsninger. Fx kontakt til hjemmesygeplejen eller patienten, planlægning af opsøgende hjemmebesøg eller konsultation mv.
6. Gennemfør løsning i praksis.

Medicingennemgang i almen praksis er ikke en selvstændig ydelse, men kan indgå i forbindelse med patientrelaterede kontakter. Fx ved et opsøgende hjemmebesøg hos ældre.

Organisering i praksis – hvem gør hvad?

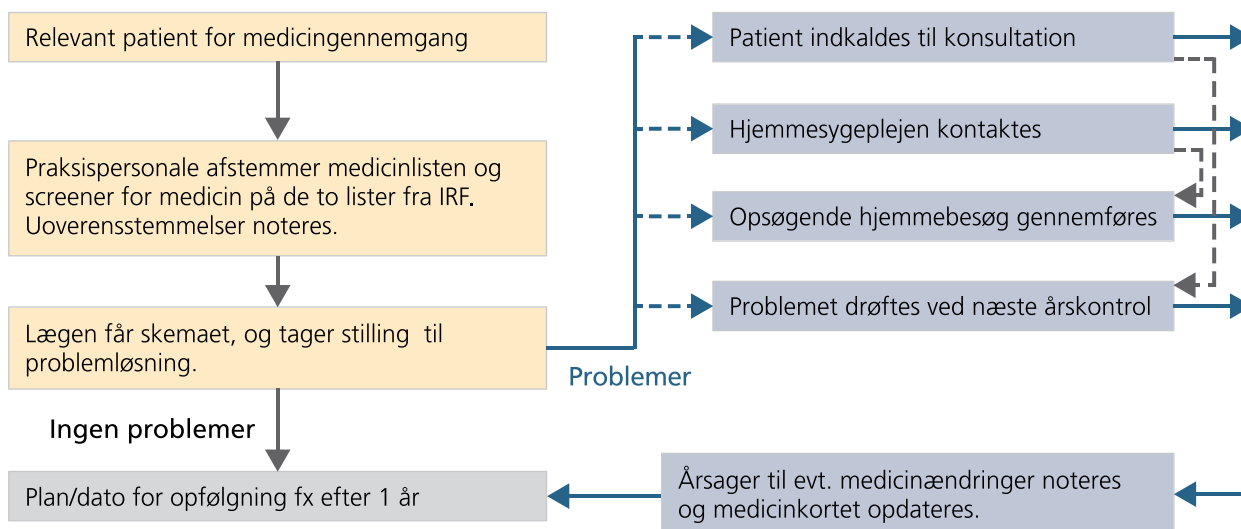
Pilotøvelsen på side 6 kan også give anledning til en revision af arbejdsgangene i praksis fx vedr. receptfornyelser og intern organisering eller refleksioner over samspillet med de andre aktører på medicinområdet (hjemmesygepleje, apotek og evt. sygehus). Noter dette ned løbende til brug for næste skridt, som kan være at holde et møde for hele praksis.

Oparbejdelse af systematik i proceduren giver god kvalitet og øger patientsikkerheden. Nedenfor ses et eksempel på, hvordan en fast og enkel procedure for en praksis kan se ud.

**Palle Mark Christensen, Lægerne,
Lærkevej, Otterup forsætter:**

”Da vi havde gennemgået en håndfuld patienter, fandt vi ud af, at det indledende arbejde med medicinafstemning og tjek for, om der er lægemidler fra IRF’s 2 lister, med fordel kan foretages af praksispersonalet evt. i samarbejde med apotek, hjemmesygepleje og kontakt med patienten. Det giver lægen mere tid til at handle på de lægefaglige problemer efterfølgende.”

Eksempel på en enkel procedure for medicingennemgang

Organisering i praksis – hvem gør hvad?

Medicingennemgang med fokus på den samlede behandling udføres af den læge, som patienten hovedsagelig er tilknyttet, og som kan udføre opgaven med fokus på kendskab til patienten, patientens diagnoser og mulige complianceproblemer.

Sæt medicingennemgang i system. Fx:

- Gennemgå medicinen hvert år efter patientens fødselsdato efter aftale med hjemmesygepleje for plejehjemsbeboere – som en del af et opsøgende hjemmebesøg.
- Efter aftale med patienter med kroniske lidelser ved årskontrollen i klinikken.

Jens Damsgaard,
praktiserende læge i Hvalsø

I min praksis laver jeg løbende medicingennemgange. Det sker typisk ved årskontrollen for én eller flere kroniske lidelser. Her tager jeg sammen med patienten hver enkelt ordination op til revision og spørger: Er indikationen fortsat til stede? Skal dosis ændres? Skal der seponeres? Er der bivirkninger? Er der interaktioner? Behandlingen fastlægges sammen med patienten for det næste år. Flergangsrecepter udstedes til 1 år på alle præparater. Typisk med 3 måneders intervaller. Nye recepter lægges på Receptserveren, og de gamle slettes.

Medicingennemgangene finder også sted i årets løb. Fx ved ændringer i almentilstand eller forværring i en af de lidelser, der behandles.

Hvordan finder du patienterne?

Der findes flere redskaber til at finde de patienter i din praksis, der kan være kandidater til en årlig medicingennemgang.

Datafangst

Datafangst kan vise en rapport med navne og cpr-numre for "Storforbrugere af medicin" i din praksis. Rapporten viser de lægemidler, som fremgår af dit eget journalsystem (se eksempel). At få rapporterne kræver, at du er tilmeldt og har ICPC-kodet i en vis periode. Du kan tilmelde dig og læse mere om mulighederne i datafangst på dak-e.dk.

Bemærk! Medicin ordineret af speciallæger eller sygehus er ikke med i øjeblikket, men det kommer de, når FMK er implementeret.

Ordinationer fra andre praktiserende læger indgår kun, hvis de anvender datafangst. For generiske præparater fremgår kun det sidst ordinerede handelsnavn.

Datafangst rummer også rapporter over fx kronikere, skrøbelige patienter og brugere af antipsykotika.

Eksempel på udtræk fra datafangst (dak-e.dk)

Storforbrugere af medicin, filtreret på hyppige diagnoser							
211 patienter ud af 4589 patienter (4.6 %) Udtræk udført: Onsdag 24. november 2010 09:35:44							
Navn	Cpr	Alder	Antal	Medicinforbrug ¹	Seneste recept	Seneste konsultation	Hyppigste diagnoser
Christina	xxxxxx-xxxx	81	18	Omeprazol Agp, Microlax, Orabet, Kaleorid, Hjerdyl, Marevan, Digoxin Dak, Furix, Doloproct, Selo-Zok, Corodil, Simvacop, Vagifem, Pinex, Flutin, Bricanyl Turbohaler, Oxis Turbuhaler, Pulmicort Turbohaler, UniKalk Senior	27-09-2010	25-10-2010	K78, K87, H02, D12, B85, A34
Dorthe	xxxxxx-xxxx	62	18	Medilax, Apidra Solo Star, Lantus Solo Star, Kaleorid, Hjerdyl, Nitroglycerin Dak, Furosemid Hexal, Burinex, Metoprolol Gea, Micardis, Rasilez, Enalapril Krka, Simvacop, Baklofen Mylan, Oxynorm, Gabapentin Bluefish, Amitriptylin Dak, Noritren, Benadryl, Kloramfenikol Dak, Fucithalmic	01-11-2010	20-10-2010	A62, A44

Hvordan finder du patienterne?

Regionale lister over polyfarmacipatienter

Regionerne tilbyder lister over polyfarmacipatienterne i din praksis. For hver patient fremgår de receptordinerede tilskudsberettigede lægemidler patienten har hentet på apoteket de seneste 6 måneder.

Regionerne tilbyder også forskellige former for hjælp til medicingennemgang.

Kontakt din regionale lægemiddelkonsulent (se bagsiden).

Bemærk! Medicin uden tilskud som fx sovemedicin eller fx blodtryksmedicin, som i 2010 fik frataget tilskud, fremgår ikke af listerne.

Eksempel på en polyfarmaci patientoversigt fra Region Sjælland

Oversigten over polyfarmacipatienter i din praksis viser fødselsdag, køn og antal tilskudsberettigede lægemidler, patienten har været i behandling med i perioden. Kun patienter tilmeldt din praksis vises i rapporten, men ordinationerne kan stamme fra andre læger.

Fødselsdag	Køn	Antal præparater
1943-11-15	K	24
1934-02-26	M	20
1938-06-21	K	19

Eksempel på liste fra Region Syddanmark (anonymiseret)

SikrCpr	SikrAlder	antal
xxxxxx-xxxx	81	13
xxxxxx-xxxx	76	13
xxxxxx-xxxx	78	13

Patienter i behandling med mindst 6 receptpligtige lægemidler (75+ år).

Prioriter patienter med det største behov!

Danske Regioner og Sundhedsstyrelsen har foreslået, at alle, som er i behandling med mindst 6 lægemidler, skal have foretaget en medicingennemgang i almen praksis en gang årligt¹. Det omfatter ca. 740.000 patienter svarende til gennemsnitlig 350 per praksis, men der er stor variation. Derfor er det relevant at prioritere de patienter, hvor behovet er størst.

Oplevelsen af succes er vigtig for det videre arbejde. Første gang må målet hellere være sat for lavt end for højt. Ambitionerne kan så udvides næste gang.

1. Start med patienter, som opfylder et eller flere af følgende kriterier:

- får mellem 6 og 15 lægemidler for mange forskellige lidelser
- får dosisdispenseret medicin
- er flyttet på plejehjem for nyligt
- er udskrevet fra sygehus for nyligt
- sjældent eller aldrig kommer i klinikken
- får medicin ordineret af flere forskellige læger.

2. Sæt et realistisk mål for de næste 6 måneder. Fx:

- Alle patienter, som får 6-15 lægemidler, skal være gennemgået inden 6 måneder eller
- Alle nyudskrevne patienter fra sygehus gennemgås senest 1 måned efter udskrivelsen
- Alle patienter, med behov for et opsøgende hjemmebesøg, har fået medicinen gennemgået inden 1 år.

3. Aftal i fællesskab en dato, hvor I sammen i praksis evaluerer indsatsen, herunder:

- Blev målet nået? Hvis ikke: Hvorfor?
- Hvad skal ændres? Og hvem tager ansvaret herfor?
- Hvad skal målet være for den næste periode?
- Ny dato for evaluering.

1. Styrket indsats for den ældre medicinske patient - fagligt oplæg til en national handlingsplan (s. 50) Sundhedsstyrelsen maj 2011. på sst.dk og Regionernes Medicinpolitik 2011 på regioner.dk

Få mere hjælp til medicingennemgang

Regionerne og Institut for Rationel Farmakoterapi vil gerne støtte de praktiserende læger i arbejdet med medicingennemgang. Derfor har vi sammen udgivet denne folder, som skal gøre det let og enkelt at komme i gang med medicingennemgang.

Regionerne har lidt forskellige tilbud på både praksisniveau og patientniveau. Se eksempler nedenfor.

Hjælp på praksisniveau til at:

- Komme i gang med medicingennemgang – fx via undervisning og/eller praksisbesøg
- Finde polyfarmacipatienterne i netop din praksis – fx via lister eller datafangst
- Organisere medicingennemgang i praksis – fx via undervisning og/eller praksisbesøg.

Hjælp på patientniveau til at:

- Få overblik over den enkelte patients medicin – fx via datafangst og FMK
- Bruge IRF's værktøjskasse til medicingennemgang – fx via undervisning og/eller praksisbesøg
- Gennemgå udvalgte patienters medicin – ved en farmaceut og/eller læge
- Løse faglige problemstillinger for særligt komplicerede patienter – kontakt til klinisk farmakolog eller relevant specialist.

Du kan få hjælp til medicingennemgang af din regionale lægemiddelkonsulent.

Kontakt en regional lægemiddelkonsulent og få mere at vide om de konkrete tilbud i din region:

Kontaktinformation

- **Region Hovedstadens Medicinfunktion:**
medicinfunktionen@regionh.dk
- **Region Midtjylland:**
naere.sundhedstilbud@rm.dk
- **Region Nordjylland:**
Kirsten Nielsen, kmn@rn.dk
- **Region Sjællands Lægemiddelenhed:**
kvalitetogudvikling@regionsjaelland.dk
- **Region Syddanmark Lægemiddelteamet:**
Merete.Willemoes.Nielsen@regionsyddanmark.dk

Find IRF's redskaber og tiltag for medicingennemgang på irf.dk, eller kontakt:

- Dorte Glintborg på:
dog@dkma.dk

